Busnes@
gwynedd.llyw.cymru

AROLWG BUSNES 2024

Adroddiad dadansoddi

Chwefror 2024

Cynnwys yr Adroddiad

Cyflwyniad 3
Canlyniadau 4
1. Manylion y Busnesau 4
1.1 Niferoedd 4
1.2 Sector 4
1.3 Strwythur 5
1.4 Lleoliad 5
1.5 Trosiant 8
2. Cyflogaeth 9
2.1 Nodweddion y gweithwyr 9
2.2 Cyflogau 11
2.3 Recriwtio 11
2.4 Sgiliau 12
3. Heriau mae busnesau yn wynebu 14
4. Cefnogaeth a Chymorth i Fusnesau 15
4.1 Cymorth Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd 15
4.2 Cefnogaeth gyda'r Iaith Gymraeg 16
4.3 Ffyrdd i Dderbyn Cymorth 16
4.4 Defnydd o gyfryngau cymdeithasol 18
4.5 Bwletin Busnes Gwynedd 18
5. Buddsoddi a Bwriadau 20
5.1 Dulliau Talu 20
5.2 Buddsoddi yn y Busnes 20
5.3 Nod y Busnes yn y 12 mis nesaf 21
Casgliadau 23
Atodiad A – Heriau oherwydd lleoliad y busnes 25
Atodiad B – Camau i gefnogi busnes 26
Atodiad C – Rhesymau dros newid yn nhrosiant y busnes 27

Rhestr Tablau

Tabl 1 : Pryd sefydlwyd y busnes ... 4
Tabl 2 : Sector Gweithredu ... 4
Tabl 3 : Strwythur y Busnes ... 5
Tabl 4 : Lleoliad Busnes ... 5
Tabl 5 : Gan feddwl am leoliad eich busnes, beth yw'r heriau? ... 6
Tabl 6 : Beth yw'r pethau gorau o redeg eich busnes yng Ngwynedd? ... 7
Tabl 7 : Trosiant yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf ... 8
Tabl 8: Nifer yn gweithio yn y busnes ... 9
Tabl 9: Nifer gweithwyr llawn amser a rhan-amser ... 9
Tabl 10: Nifer gweithwyr llawn amser a rhan-amser fesul sector ... 9
Tabl 11 : Anawsterau Recriwtio ... 11
Tabl 12 : Rhesymau dros anawsterau recriwtio ... 12
Tabl 13 : Sgiliau eu hangen ar y busnesau ... 12
Tabl 14 : Tabl heriau ... 14
Tabl 15 : Rhesymau nad ydy'r busnesau wedi derbyn cymorth gan Dîm Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd ... 15
Tabl 16 : Cefnogaeth gyda'r Iaith Gymraeg ... 16
Tabl 17 : Sut hoffi derbyn cymorth a chefnogaeth ... 16
Tabl 18 : Defnydd o gyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo busnes ... 18
Tabl 19 : Cyfryngau cymdeithasol i dderbyn gwybodaeth busnes ... 18
Tabl 20 : Sylwadau am y Bwletin Busnes ... 18
Tabl 21 : Rhesymau atal busnesau fuddsoddi yn eu busnes ... 20
Tabl 22 : Pe byddech chi'n buddsoddi yn eich busnes, beth fyddech chi'n buddsoddi ynddo? ... 21
Tabl 23 : nod ar gyfer y busnes dros y 12 mis nesaf ... 21
Tabl 24 : Beth ydych chi'n rhagweld fydd yn effeithio fwyaf ar eich busnes yn ystod y 12 mis nesaf? ... 22

Rhestr Ffigyrau

Ffigwr 1 : Gan feddwl am leoliad eich busnes, pa gamau sydd eu hangen i gefnogi busnesau yno? .. 6
Ffigwr 2 : Camau i gefnogi busnesau fesul lleoliad ... 7
Ffigwr 3 : Oedran y gweithwyr ... 10
Ffigwr 4 : Oedran y gweithwyr fesul sector ... 11
Ffigwr 5 : Ydych chi'n hyderus y byddwch yn gallu recriwtio'r sgiliau hyn i'r dyfodol? ... 13
Ffigwr 6 : Heriau mae busnesau yn wynebu ... 14
Ffigwr 7 : Busnesau wedi derbyn cymorth gan Dîm Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd yn y 12 mis diwethaf ... 15
Ffigwr 8 : Pa fath o gymorth a chyngor fyddech chi'n elwa o'i dderbyn ... 16
Ffigwr 9 : Amser gellid ei ymrwymo i dderbyn cyngor a chymorth busnes ... 17
Ffigwr 10 : Ydych chi'n awyddus i aelod o dîm Cymorth Busnes Cyngor Gwynedd gysylltu i drafod y gefnogaeth allai fod ar gael? ... 17
Ffigwr 11 : Dulliau talu yn y dyfodol ... 20

Cyflwyniad

Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canlyniadau Arolwg Busnes Gwynedd ar gyfer 2024.

Cynhaliwyd yr arolwg yn electronig ar wefan Cyngor Gwynedd a chafodd ei hyrwyddo drwy:

- Anfon gwahoddiad electronig i gwblhau'r arolwg at dderbynwyr Bwletin Busnes Gwynedd;
- Anfon gwahoddiad agored i fusnesau gwblhau'r arolwg drwy sianeli cyfryngau cymdeithasol Cyngor Gwynedd;
- Gwahoddiad agored i fusnesau gwblhau'r arolwg ar wefan Cyngor Gwynedd.

Bu i 130 busnes ymateb i'r arolwg.

Canlyniadau

1. Manylion y Busnesau

1.1 Niferoedd

O’r 130 busnes atebodd yr arolwg, roedd 56 (43.1%) ohonynt wedi eu sefydlu yn ardal Arfon, 38 (29.2%) ohonynt wedi eu sefydlu yn ardal Dwyfor a 36 (27.7%) ohonynt wedi eu sefydlu yn ardal Meirionnydd.

Roedd 40 (30.8%) o’r busnesau wedi eu sefydlu cyn y flwyddyn 2000. Roedd 32 (24.6%) o’r busnesau wedi eu sefydlu ers y flwyddyn 2020.

Tabl 1 : Pryd sefydlwyd y busnes

Cyfnod	Nifer	Fel %
1920au	4	3.1%
1950au	1	0.8%
1960au	7	5.4%
1970au	5	3.8%
1980au	14	10.8%
1990au	9	6.9%
2000 i 2009	19	14.6%
2010 i 2019	39	30.0%
2020 ymlaen	32	24.6%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

1.2 Sector

Roedd y busnesau yn cynrychioli amryw sector, fel y gwelir yn Nhabl 2, gyda’r gyfran uchaf (38.5%) o ymatebwyr oddi fewn i’r sector Gwesty/Llety arall. Roedd 19 (14.6%) yn y sector manwerthu a 13 (10.0%) yn y sector gwerthu bwyd/diod.

Tabl 2 : Sector Gweithredu

Sector	Nifer	Fel %
Adeiladwaith	3	2.3%
Cyfryngau	2	1.5%
Cynhyrchu bwyd	1	0.8%
Digidol	1	0.8%
Ffermio	3	2.3%
Gwasanaeth i fusnesau	2	1.5%
Gwasanaethau ariannol	1	0.8%
Gwerthu bwyd a/neu diod	13	10.0%
Gwesty/Llety arall	50	38.5%
Hamdden/Adloniant	7	5.4%
Iechyd/Gofal	4	3.1%

Manwerthu	19	14.6%
Proffesiynol, gwyddonol, technegol	8	6.2%
Trafnidiaeth	2	1.5%
Trin Gwallt, harddwch a'r tebyg	4	3.1%
Arall	10	7.7%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

1.3 Strwythur

Gofynnwyd i'r busnesau nodi strwythur eu busnes. Gweler o Dabl 3 isod bod y mwyafrif 43.1% o'r busnesau yn gweithredu fel masnachwyr unigol.

Tabl 3 : Strwythur y Busnes

Strwythur	Nifer	Fel %
Cwmni Buddiannau Cymunedol (CIC)	1	0.8%
Cwmni Cyfyngedig drwy warant	11	8.5%
Cwmni preifat cyfyngedig drwy gyfranddaliadau	35	26.9%
Masnachwr Unigol	56	43.1%
Partneriaeth	23	17.7%
Arall	4	3.1%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

1.4 Lleoliad

Gofynnwyd iddynt nodi lleoliad eu busnes. Gweler yn nhabl 4 mae gwesty/llety gwyliau oedd y lleoliad ar gyfer bron i draean (30.0%) o'r busnesau.

Tabl 4 : Lleoliad Busnes

Lleoliad busnes	Arfon	Dwyfor	Meirionnydd	Cyfanswm	Fel %
Eiddo masnachol yng nghanol dinas/tref	21	10	5	36	27.7%
Eiddo mewn stad ddiwydiannol	4	2	0	6	4.6%
Gweithio o gartref	10	4	4	18	13.8%
Gwesty / Llety gwyliau	10	10	19	39	30.0%
Swyddfa mewn stad ddiwydiannol	1	0	0	1	0.8%
Swyddfa yng nghanol dinas/tref	2	2	1	5	3.8%
Arall	8	10	7	25	19.2%
Cyfanswm	**56**	**38**	**36**	**130**	**100.0%**

Rhoddwyd restr o heriau posibl y gallai'r busnesau eu hwynebu oherwydd lleoliad eu busnes. Mae Tabl 5 yn dangos y ganran o'r busnesau oedd yn cytuno bod yr heriau yn bodoli ar gyfer lleoliad eu busnes. Costau cynnal yr eiddo oedd mwyafrif (56.9%) o'r busnesau yn gredu oedd yn her iddynt hwy. Roedd ychydig o amrywiaeth o ran y busnesau yn y gwahanol ardaloedd gyda 63.9% o fusnesau Meirionnydd yn credu bod costau cynnal yr eiddo yn her, gyda 60.5% yn Dwyfor a 50.0% yn Arfon.

Roedd bron i chwarter y busnesau (23.8%) yn credu bod diffyg trafnidiaeth leol a diffyg parcio lleol yn her roedd eu busnes yn wynebu.

Gweler bod tipyn o wahaniaeth yn y ganran o fusnesau sydd yn credu bod trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol yn her iddynt yn Arfon o'i gymharu â busnesau yn Nwyfor a Meirionnydd. Roedd dros chwarter (26.8%) o fusnesau Arfon yn credu bod hyn yn her iddynt o'i gymharu â 10.5% yn Nwyfor a 2.8% ym Meirionnydd.

Tabl 5 : Gan feddwl am leoliad eich busnes, beth yw'r heriau?

Costau cynnal yr eiddo	50.0%	60.5%	63.9%	74	56.9%
Trosedd ac ymddygiad gwrthgymdeithasol	26.8%	10.5%	2.8%	20	15.4%
Diffyg trafnidiaeth leol	21.4%	18.4%	33.3%	31	23.8%
Diffyg parcio lleol	25.0%	23.7%	22.2%	31	23.8%
Diffyg cysylltedd rhyngrwyd	16.1%	10.5%	19.4%	20	15.4%
Diffyg rhwydweithiau Cymorth busnes	21.4%	13.2%	25.0%	26	20.0%

Gweler manylder am yr heriau yma yn* ***Atodiad A**.*

Wrth feddwl am leoliad eu busnes gofynnwyd i'r busnesau pa gamau fyddai yn eu cefnogi. Y cam mwyaf poblogaidd oedd i leihau trethi busnes, a'r cam lleiaf poblogaidd oedd i gynnig benthyciadau busnes. Mae Ffigwr 1 yn dangos y canlyniadau yn llawn.

Ffigwr 1 : Gan feddwl am leoliad eich busnes, pa gamau sydd eu hangen i gefnogi busnesau yno?

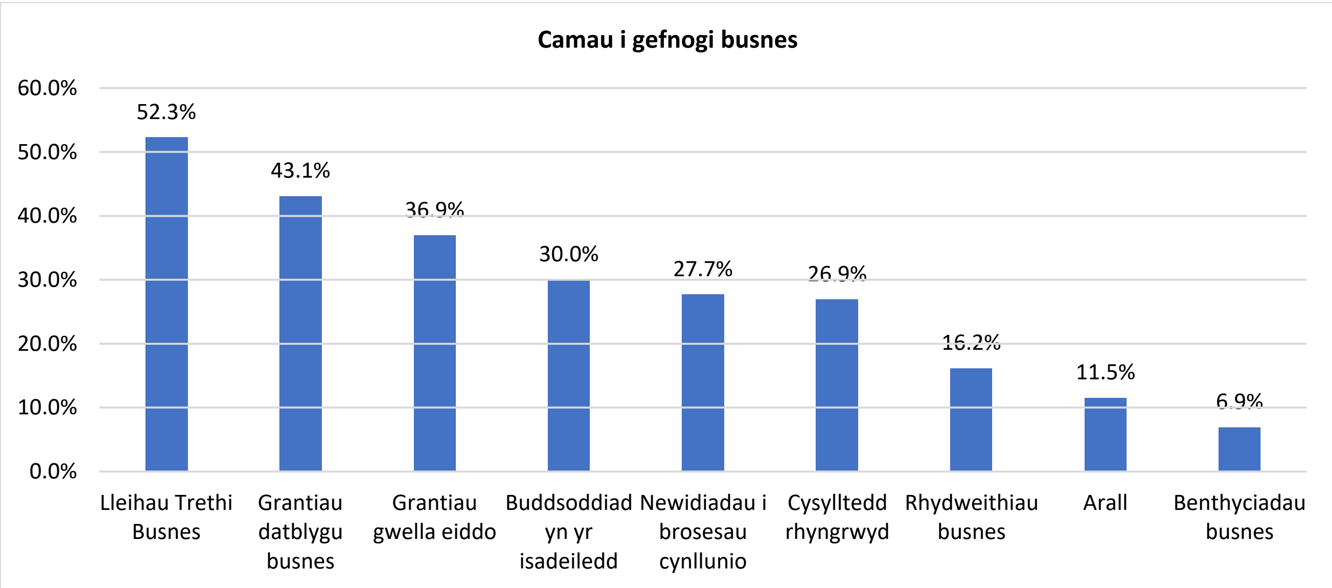

Roedd amrywiaeth o ran y camau oedd busnesau mewn gwahanol leoliadau eu hangen. Gweler Ffigwr 2 ar gyfer y dadansoddiad. Gweler manylder am y camau yma yn **Atodiad B**.

Ffigwr 2 : Camau i gefnogi busnesau fesul lleoliad

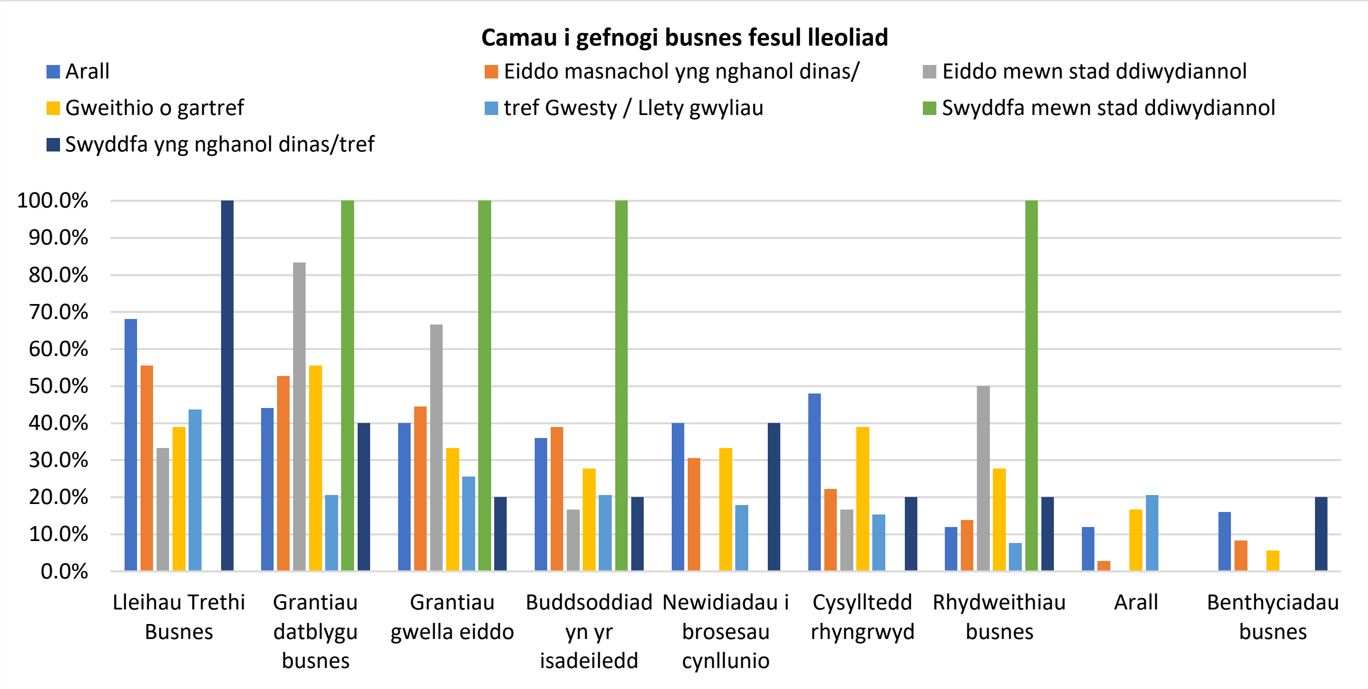

Roedd cyfle i'r busnesau nodi "Beth yw'r pethau gorau o redeg eich busnes yng Ngwynedd?". Bu i 98 o'r busnesau wneud sylw. Roedd cyfle iddynt nodi mwy nac un sylw. Mae Tabl 6 yn dangos y canlyniadau.

Bu bron i chwarter (24.1%) y busnesau nodi mae'r lleoliad – cael gweithio mewn rhan hyfryd o'r wlad oedd un o'r pethau gorau am redeg eu busnes yng Ngwynedd. Ar y llaw arall doedd 16 (11.7%) o'r busnesau ddim yn credu bod unrhyw beth da am redeg eu busnes yng Ngwynedd.

Tabl 6 : Beth yw'r pethau gorau o redeg eich busnes yng Ngwynedd?

Rhesymau	Nifer	Fel %
Rhan hyfryd o'r wlad	33	24.1%
Cefnogaeth y gymuned leol	18	13.1%
Does dim byd da	16	11.7%
Ardal sy'n denu ymwelwyr	14	10.2%
Gweithio yn lle ges i fy magu	12	8.8%
Gallu gweithio drwy'r Gymraeg	11	8.0%
Adnabod ein cwsmeriaid	8	5.8%
Cysylltiadau rhwng busnesau	5	3.6%
Gallu gweithio o gartref	4	2.9%
Hanes a diwylliant yr ardal	3	2.2%
Rhenti isel	2	1.5%
Trethi Busnes isel	2	1.5%
Cefnogaeth Llywodraeth Cymru	2	1.5%
Digon o waith	2	1.5%

Gallu gweithio yn hunan gyflogedig	2	1.5%
Cyflogau isel	1	0.7%
Dim gormod o draffig	1	0.7%
Ardal saff	1	0.7%

1.5 Trosiant

I gael syniad o faint y busnesau holwyd am eu trosiant yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Roedd trosiant y busnesau yn amrywio gyda tua hanner (51.6%) ohonynt gyda trosiant hyd at £100,000, roedd 38.5% ohonynt gyda trosiant dros £100,000. Roedd yn well gan 13 o'r busnesau beidio datgan eu trosiant.

Bu i 26 (20.0%) o'r busnesau nodi bod eu trosiant wedi cynyddu yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf, 62 (47.7%) ohonynt wedi gostwng, 33 (25.4%) wedi aros yr un fath a 9 (6.9%) busnes heb ateb y cwestiwn.

O'r 62 busnes oedd wedi nodi bod eu trosiant wedi gostwng, roedd bron i hanner (46.8%) ohonynt yn y sector gwesty/llety arall. Diffyg ymwelwyr yn dod i aros i'r ardal oedd eu rheswm pennaf am y gostyngiad mewn trosiant, ynghyd â'r rheol meddiannaeth 182 dydd newydd a thywydd gwael.

Gweler manylder rhesymau'r busnesau am unrhyw gynnydd neu ostyngiad yn eu trosiant yn **Atodiad C**.

Tabl 7 : Trosiant yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf

Trosiant	Nifer	Fel %
0-£50,000	40	30.8%
£50,001 - £100,000	27	20.8%
£100,001 - £250,000	19	14.6%
£250,001 - £500,000	10	7.7%
£500,001 - £1,000,000	9	6.9%
£1,000,001 - £2,000,000	10	7.7%
£2,000,001 - £5,000,000	2	1.5%
Gwell gennyf beidio â dweud	13	10.0%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

2. Cyflogaeth

2.1 Nodweddion y gweithwyr

Mae mwyafrif o'r busnesau sydd wedi ymateb i'r arolwg (82.3%) yn fusnesau micro o ran maint – gyda rhwng 1 a 9 o weithwyr. Dim ond 3 busnes oedd gan rhwng 50 a 150 o weithwyr a nid oedd yr un busnes gyda mwy na 150 o weithwyr wedi ymateb i'r arolwg.

Mae Tabl 9 yn dangos fesul maint y busnesau sawl gweithiwr sydd yn rhan a llawn amser. Mewn cyfanswm mae yna 1,318 o weithwyr ar gyfer y 130 busnes. O rhain mae 44.2% ohonynt yn weithwyr llawn amser a 55.8% yn gweithio yn rhan amser.

Tabl 8: Nifer yn gweithio yn y busnes

Nifer staff	Nifer	Fel %
1	23	17.7%
2 – 9	84	64.6%
10 – 49	20	15.4%
50 – 150	3	2.3%
Mwy na 150	0	0.0%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

Tabl 9: Nifer gweithwyr llawn amser a rhan-amser

Nifer gweithwyr	Llawn amser	Rhan amser
1	15	8
2 – 9	160	154
10 – 49	289	531
50 – 150	119	42
Mwy na 150	0	0
Cyfanswm	**583**	**735**

Mae Tabl 10 yn dangos canran y gweithwyr sydd yn gweithio llawn neu rhan amser fesul sector. Mae mwy o weithwyr rhan amser mewn pedwar sector o'i gymharu â gweithwyr llawn amser. Y sectorau yma ydi'r sector Gwasanaeth i fusnesau, gwerthu bwyd/diod, gwesty/llety arall a'r sector trin gwallt/harddwch.

Tabl 10: Nifer gweithwyr llawn amser a rhan-amser fesul sector

Sector	Cyfanswm gweithwyr	Llawn amser	Rhan amser
Adeiladwaith	16	87.5%	12.5%
Cyfryngau	6	83.3%	16.7%
Cynhyrchu Bwyd/Diod	1	100.0%	0.0%

Digidol	9	100.0%	0.0%
Ffermio	8	87.5%	12.5%
Gwasanaeth i fusnesau	3	33.3%	66.7%
Gwasanaethau ariannol	25	92.0%	8.0%
Gwerthu bwyd a/neu diod	454	13.2%	86.8%
Gwesty/Llety arall	315	41.3%	58.7%
Hamdden/Adloniant	65	66.2%	33.8%
Iechyd/Gofal	84	82.1%	17.9%
Manwerthu	58	55.2%	44.8%
Proffesiynol, gwyddonol, technegol	93	78.5%	21.5%
Trafnidiaeth	115	73.9%	26.1%
Trin Gwallt, harddwch a'r tebyg	10	30.0%	70.0%
Arall	56	50.0%	50.0%
Cyfanswm	**1,318**	**44.2%**	**55.8%**

Holwyd am oedran y gweithwyr, ond ni fu i bob busnes ateb y cwestiwn yma. O'r cyfanswm 1,318 o staff cafwyd oedran ar gyfer 1,019 ohonynt. Mae Ffigwr 3 yn dangos dosbarthiad oed y gweithwyr. Gwelir bod y ganran uchaf o weithwyr yn y band oedran 16 – 24 oed a'r ganran isaf yn y band oed 64+.

Ffigwr 3 : Oedran y gweithwyr

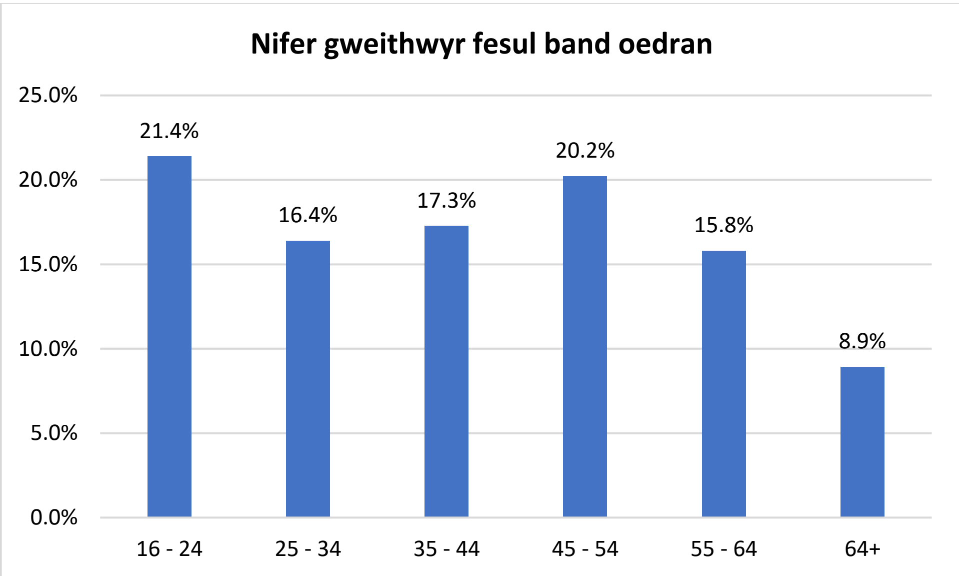

Mae modd edrych hefyd ar oedran y gweithwyr fesul sector fel gwelir yn Ffigwr 4. Roedd dros hanner y gweithwyr yn y sector gwerthu bwyd/diod (50.6%) a'r sector trin gwallt/harddwch (50.0%) yn y band oedran ieuengaf sef rhwng 16 a 24 oed. Ychydig iawn o weithwyr y sector trafnidiaeth oedd o dan 45 oed gan bod 86.5% ohonynt yn 45 oed neu hŷn.

Ffigwr 4 : Oedran y gweithwyr fesul sector

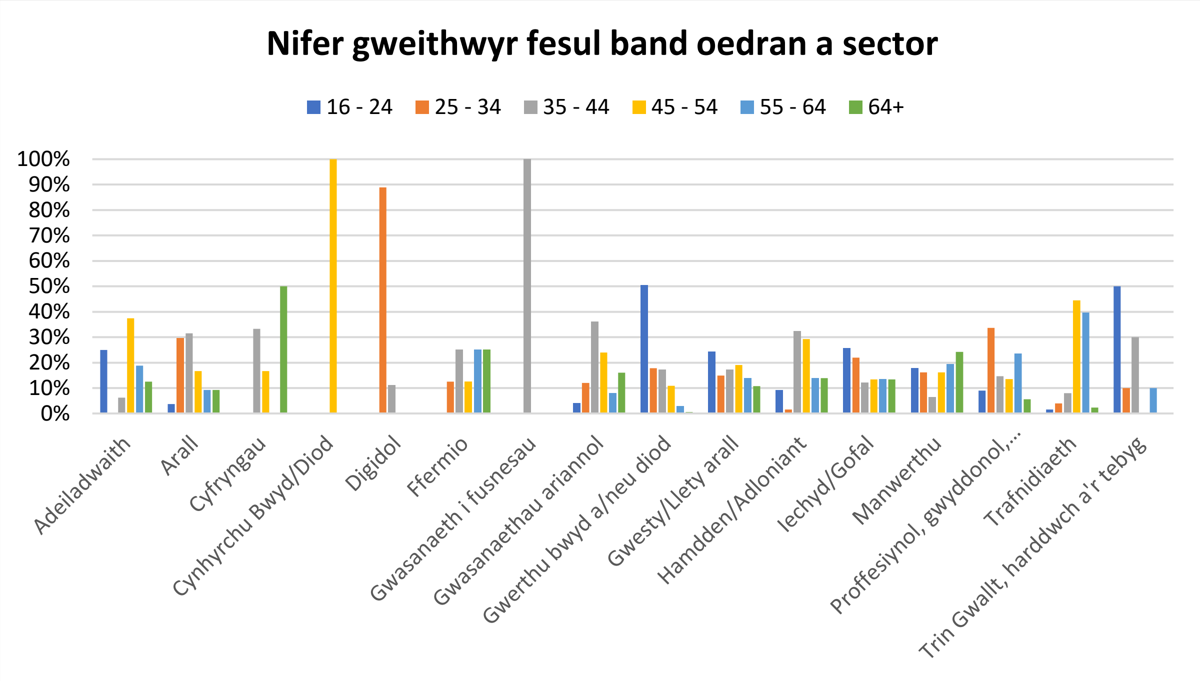

2.2 Cyflogau

Gofynnwyd i'r busnesau "A ydych yn talu'r Cyflog Byw gwirioneddol i'ch gweithwyr?". Bu i 119 allan o'r 130 busnes ymateb. Roedd 88 (73.9%) o'r busnesau atebodd yn talu'r cyflog byw gwirioneddol i'w gweithwyr.

2.3 Recriwtio

Roedd 47 (36.2%) o'r busnesau wnaeth ymateb i'r arolwg wedi profi problemau recriwtio ar gyfer eu busnes.

Tabl 11 : Anawsterau Recriwtio

Wedi profi anhawster wrth recriwtio	Nifer	Fel %
Do	47	36.2%
Naddo	61	46.9%
Heb ateb	22	16.9%
Cyfanswm	**130**	**100.0%**

O'r sylwadau wnaeth y busnesau yma diffyg profiad neu sgiliau perthnasol oedd y prif anhawster wrth recriwtio gyda 25.6% wedi nodi hyn. Problem arall gafodd eu nodi gan 17.9% oedd nad oedd pobl isio gweithio bellach a bod yn well ganddynt fod ar fudd-daliadau. Gweler sylwadau llawn yn Tabl 12, lle bu i 39 allan o'r 47 busnes wneud sylw am eu problemau recriwtio.

Tabl 12 : Rhesymau dros anawsterau recriwtio

Sylwad	Nifer	Fel %
Diffyg profiad/sgiliau perthnasol	10	25.6%
Neb eisiau gweithio - gwell bod ar fudd-daliadau	7	17.9%
Anodd cael staff dibynadwy	4	10.3%
Staff yn disgwyl cyflogau rhy uchel	4	10.3%
Dim digon o arian ar gyfer prentisiaethau	3	7.7%
Ddim llawer eisiau gwaith tymhorol	3	7.7%
Pobl leol yn symud i ffwrdd o'r ardal	2	5.1%
Dim gweithwyr yn yr ardal	2	5.1%
Gormod eisiau "cash in hand"	2	5.1%
Dim digon o waith i allu penodi mwy o staff	1	2.6%
Diffyg trafnidiaeth gyhoeddus	1	2.6%
Cyfanswm	**39**	**100.0%**

2.4 Sgiliau

O ran y sgiliau roedd y busnesau eu hangen ar gyfer eu busnes bu i 70 allan o'r 130 gynnig ateb. Bu i rai busnesau nodi sawl sgil roeddynt eu hangen.

Tabl 13 : Sgiliau eu hangen ar y busnesau

Sgiliau	Nifer	Fel %
Sgiliau digidol - cyfryngau cymdeithasol, y we ayyb	15	15.3%
Sgiliau diwydiant arlwyo e.e. chef, gweinyddion, blaen tŷ	15	15.3%
Sgiliau marchnata	12	12.2%
Dim sgiliau penodol - ond bod yn barod i ddysgu	11	11.2%
Sgiliau crefftwyr - adeiladu, trydanwyr, plymio, mecanics	10	10.2%
Sgiliau proffesiynol e.e. cyfrifwyr, gweinyddol, rheolwyr	9	9.2%
Llafur di-grefft e.e glanhawyr	9	9.2%
Sgiliau cyfathrebu da	7	7.1%
Gyrwyr/ Trwydded yrru	4	4.1%
Gallu siarad Cymraeg	2	2.0%
Sgiliau trin anifeiliaid	1	1.0%
Gweithredydd camera	1	1.0%
Sgiliau trin gwallt	1	1.0%
Cymwysterau gofal plant	1	1.0%

Wrth holi'r 70 busnes os oeddynt yn hyderus y buasent yn gallu recriwtio ar gyfer y sgiliau hyn yn y dyfodol dim ond 13 (18.6%) ohonynt oedd yn credu na fuasent yn cael problemau. Roedd 4 (5.7%) busnes arall yn credu buasai rhaid iddynt fynd oddi allan i Wynedd i gael y sgiliau yma, ond na fuasai hynny yn broblem iddynt. Roedd 7 (10.0%) arall yn obeithiol o allu recriwtio os buasent yn derbyn cymorth i wneud hynny. Felly nid oedd dau draean o'r busnesau yn ffyddiog y buasent yn gallu recriwtio'r sgiliau hyn yn y dyfodol.

Ffigwr 5 : Ydych chi'n hyderus y byddwch yn gallu recriwtio'r sgiliau hyn i'r dyfodol?

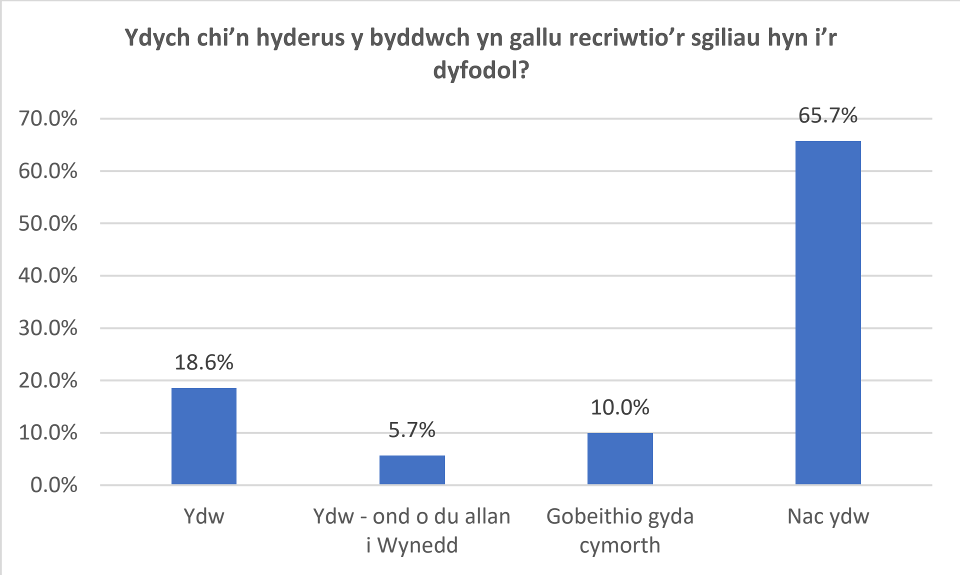

3. Heriau mae busnesau yn wynebu

Gofynnwyd i'r busnesau rancio gwahanol heriau bu iddynt wynebu dros y flwyddyn ddiwethaf gan nodi sgôr o 5 ar gyfer y rhai mwyaf heriol. Gweler yr ymatebion yn Ffigwr 6. Cynnydd mewn prisiau ynni oedd yr her fwyaf gan y busnesau llynedd gyda 59.2% wedi rhoi sgôr o 4 neu 5. Dim ond 10.0% oedd yn credu bod marchnata yn her wirioneddol iddyn nhw.

Cafodd y busnesau gyfle i nodi effaith mae'r heriau yma wedi gael ar eu busnes dros y flwyddyn ddiwethaf. Bu i 86 busnes wneud sylw, gyda rhai yn cynnig mwy nac un effaith ar eu busnes. Gweler yr ymatebion yn Nhabl 14 isod.

Ffigwr 6 : Heriau mae busnesau yn wynebu

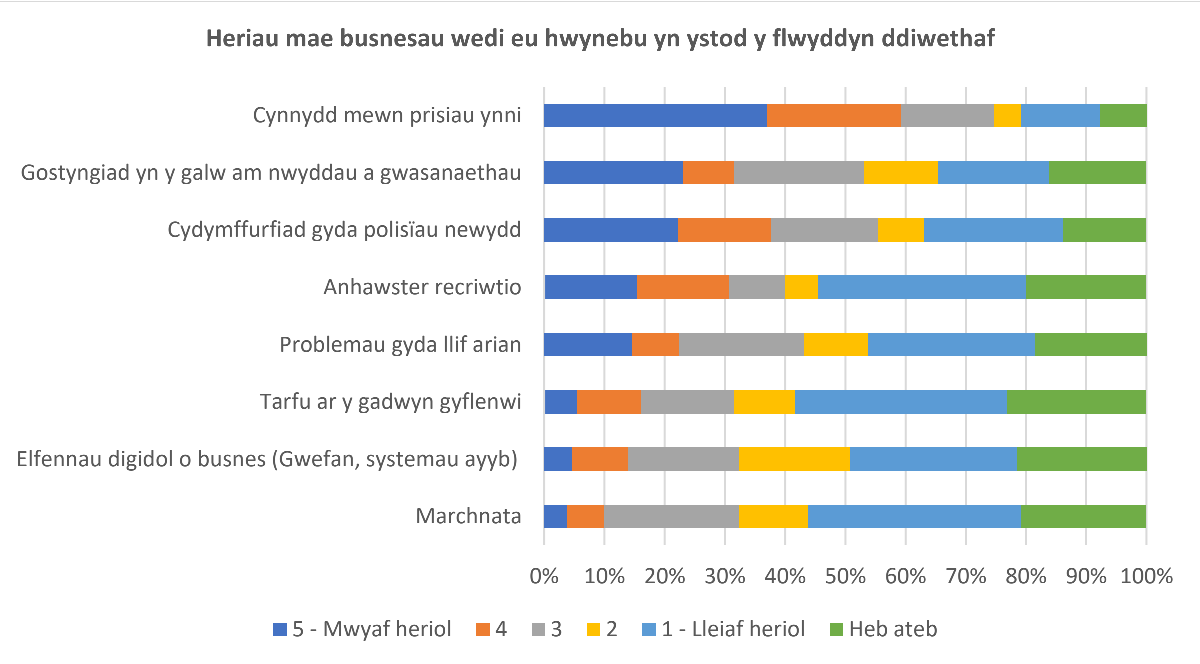

Tabl 14 : Tabl heriau

Prif heriau	Nifer	Fel %
Costau yn cynyddu	35	40.7%
Rheoliadau newydd	25	29.1%
Diffyg cwsmeriaid	12	14.0%
Methu recriwtio staff	9	10.5%
Anhawster wrth ddelio gyda Chyngor Gwynedd	9	10.5%
Diffyg arian - methu buddsoddi	3	3.5%
Ddim yn siŵr sut i farchnata fy musnes ar-lein	1	1.2%

4. Cefnogaeth a Chymorth i Fusnesau

4.1 Cymorth Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd

O ran derbyn cymorth gan Dîm Cymorth Busnes Cyngor Gwynedd yn y 12 mis diwethaf, dim ond 17 (13.1%) o'r busnesau oedd wedi derbyn cymorth.

Ffigwr 7 : Busnesau wedi derbyn cymorth gan Dîm Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd yn y 12 mis diwethaf

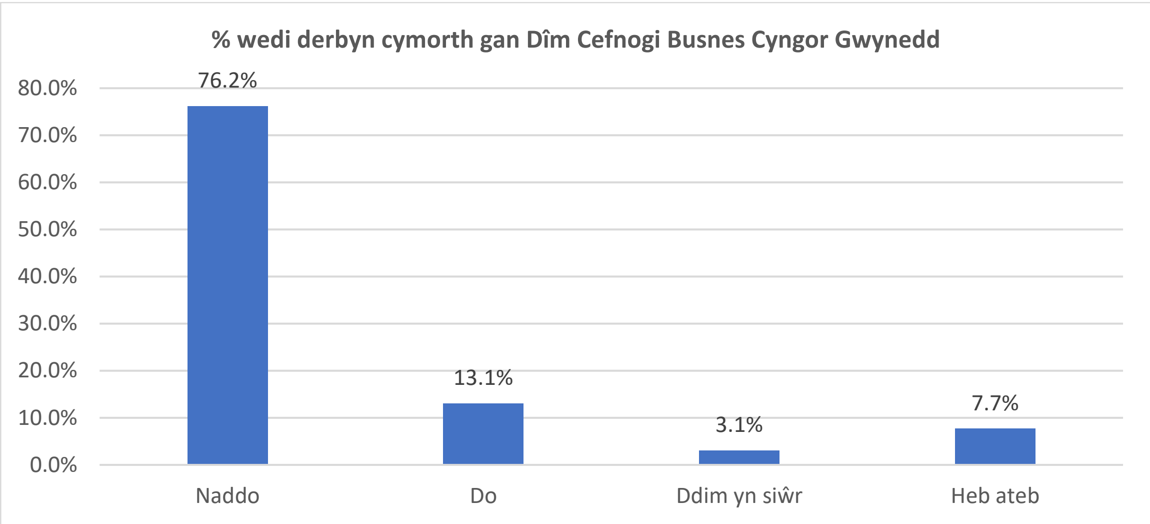

Rhoddwyd cyfle i'r 99 busnes oedd heb dderbyn y cymorth nodi rhesymau pam. O'r 99 rhoddwyd rheswm gan 69 ohonynt.

Tabl 15 : Rhesymau nad ydy'r busnesau wedi derbyn cymorth gan Dîm Cefnogi Busnes Cyngor Gwynedd

Rheswm	**Nifer**	**Fel %**
Ddim yn cynnig y cymorth dwi angen / perthnasol	30	43.5%
Ddim yn ymwybodol o'r cymorth	23	33.3%
Wedi ymgeisio am grantiau ond ddim yn llwyddiannus / proses grantiau yn llafurus	8	11.6%
Dim amser / amser anghyfleus	5	7.2%
Heb glywed dim yn ôl gennych	3	4.3%
Cyfanswm	**69**	**100.0%**

Roedd cyfle i'r busnesau nodi pa fath o gymorth fyddai o fudd iddynt dros y 12 mis nesaf. Roedd 37 (28.5%) busnes eisiau cymorth gyda marchnata a chyfathrebu.

Ffigwr 8 : Pa fath o gymorth a chyngor fyddech chi'n elwa o'i dderbyn

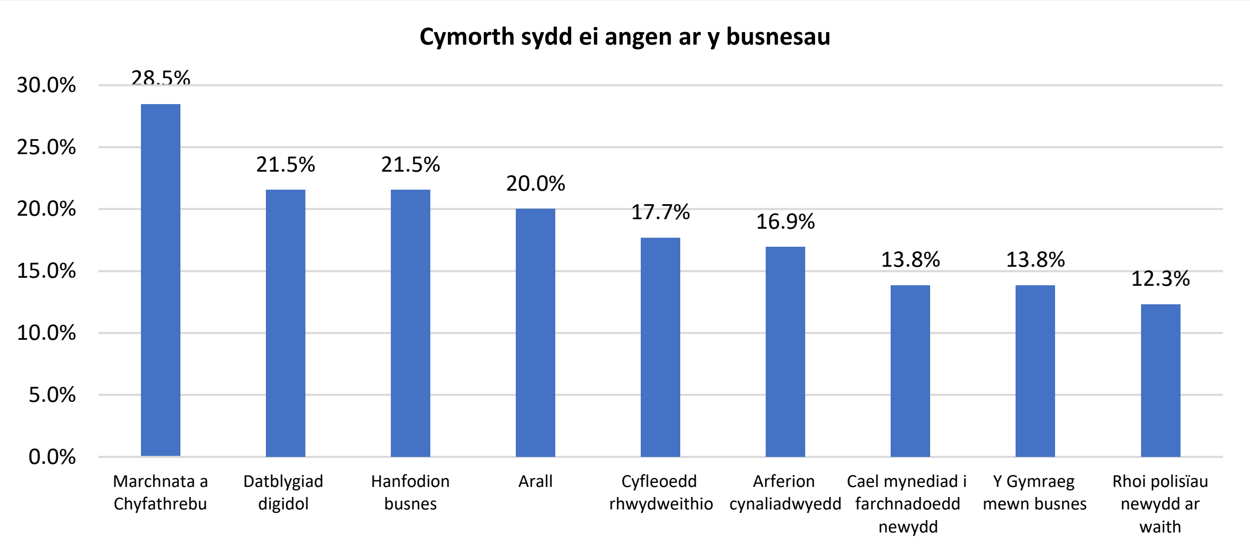

4.2 Cefnogaeth gyda'r Iaith Gymraeg

Holwyd y busnesau pa gymorth gyda'r Iaith Gymraeg fyddai yn ddefnyddiol i'w busnes hwy. Ar y cyfan roedd y gofyn am y cymorth yma yn weddol isel. Gweler y ffigyrau yn Nhabl 16 isod.

Tabl 16 : Cefnogaeth gyda'r Iaith Gymraeg

Math o gefnogaeth	Nifer	Fel %
Cyfieithu	21	16.2%
Marchnata yn Gymraeg	21	16.2%
Hyfforddiant iaith	20	15.4%
Gwybodaeth am gymhorthdal gydag arwyddion blaen siop dwyieithog	16	12.3%
Geirfa syml	12	9.2%
Ymwybyddiaeth iaith	10	7.7%
Cerddoriaeth Gymraeg	8	6.2%
Manteision o gyfarch / diolch yn Gymraeg	8	6.2%
Cyngor am eu Cymraeg	5	3.8%

4.3 Ffyrdd i Dderbyn Cymorth

Er mwyn ceisio deall sut a phryd fyddai'r busnesau yn hoffi derbyn cymorth a chefnogaeth rhoddwyd cyfle iddynt nodi'r opsiynau roeddynt y neu ffafrio. Cymorth un i un mewn person oedd yr opsiwn mwyaf poblogaidd ymysg y busnesau.

Tabl 17 : Sut hoffi derbyn cymorth a chefnogaeth

Sut i dderbyn cefnogaeth	Nifer	Fel %
Cymorth un i un mewn person	48	36.9%
Digwyddiadau grŵp mewn person	24	18.5%

Cymorth un i un dros e-bost	23	17.7%
Cymorth un i un ar-lein	20	15.4%
Digwyddiadau grŵp ar-lein	20	15.4%
Cymorth un i un dros y ffôn	17	13.1%
Pamffledi gwybodaeth	17	13.1%
Cymorth un i un dros WhatsApp	13	10.0%
Arall	6	4.6%

O ran amser roedd y busnesau yn gallu ei ymrwymo i unrhyw sesiynau cymorth roedd y mwyafrif yn ffafrio rhwng 1 a 3 awr y mis. Ni fu i 40 o'r busnesau ateb y cwestiwn yma.

Ffigwr 9 : Amser gellid ei ymrwymo i dderbyn cyngor a chymorth busnes

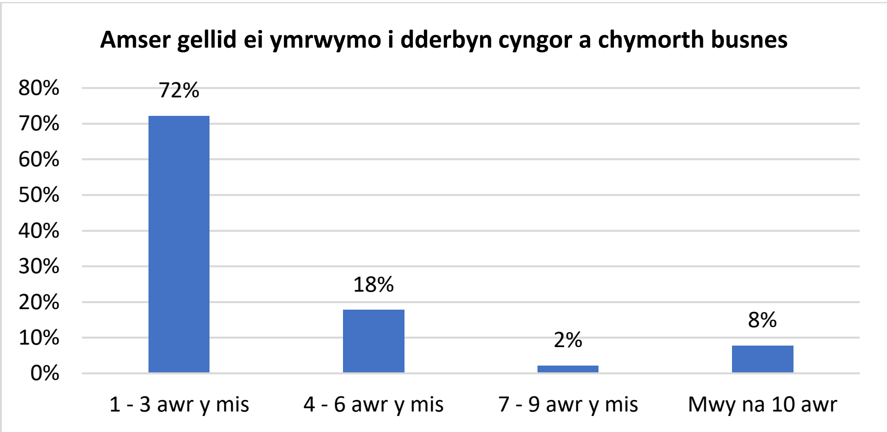

Roedd 40.8% o'r busnesau wnaeth ymateb i'r arolwg yn awyddus i'r Cyngor gysylltu â hwy i drafod y gefnogaeth posib fyddai ar gael iddynt.

Ffigwr 10 : Ydych chi'n awyddus i aelod o dîm Cymorth Busnes Cyngor Gwynedd gysylltu i drafod y gefnogaeth allai fod ar gael?

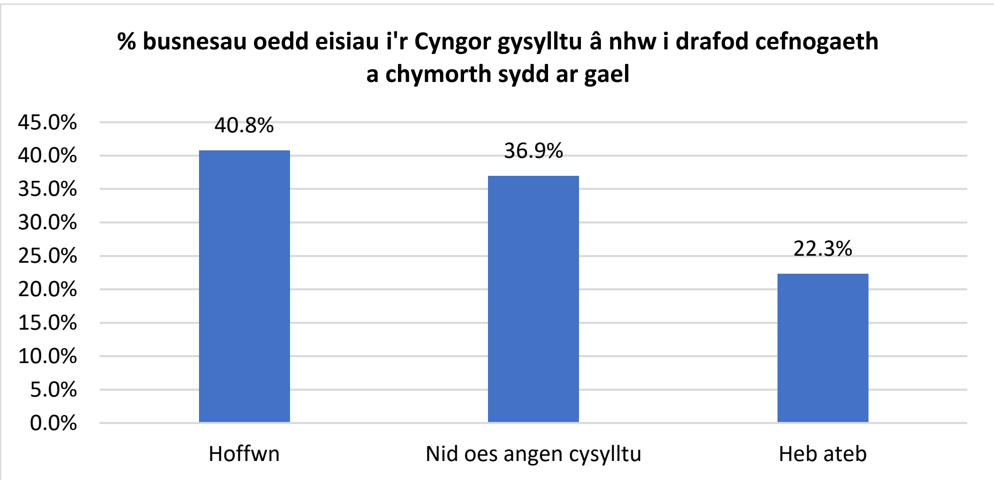

4.4 Defnydd o gyfryngau cymdeithasol

Mae Tabl 18 yn dangos y cyfrwng cymdeithasol nododd y busnesau maent yn ddefnyddio i hyrwyddo eu busnes. Bu i 99 o'r busnesau ateb y cwestiwn yma. Gweler mai Facebook mae'r mwyafrif o'r busnesau yn ddefnyddio i hyrwyddo eu busnes.

Tabl 18 : Defnydd o gyfryngau cymdeithasol i hyrwyddo busnes

Cyfrwng	Nifer	Fel %
Facebook	37	37.4%
Cyfuniad o gyfryngau cymdeithasol gwahanol	29	29.3%
Instagram	23	23.2%
LinkedIn	7	7.1%
TikTok	2	2.0%
X (Twitter)	1	1.0%
Cyfanswm	**99**	**100.0%**

Holwyd hefyd pa gyfrwng cymdeithasol fyddai orau gan y busnesau i dderbyn gwybodaeth busnes. Eto Facebook oedd y cyfrwng mwyaf poblogaidd.

Tabl 19 : Cyfryngau cymdeithasol i dderbyn gwybodaeth busnes

Cyfrwng	Nifer	Fel %
Facebook	51	39.2%
Instagram	23	17.7%
Arall	16	12.3%
LinkedIn	14	10.8%
X (Twitter)	11	8.5%
TikTok	3	2.3%

4.5 Bwletin Busnes Gwynedd

Cymerwyd y cyfle i holi'r busnesau â oeddynt yn derbyn y bwletin busnes gan Cyngor Gwynedd, ac yn wir roedd 82 (63.1%) yn ei dderbyn. Nid oedd 22 (16.9%) wedi ateb y cwestiwn, sy'n gadael 26 (20.0%) o'r busnesau oedd ddim yn derbyn y bwletin.

Ni fu i lawer o'r busnesau roi sylw ynglŷn â'r bwletin busnes. Nododd 46 busnes sylwadau am y bwletin busnes.

Tabl 20 : Sylwadau am y Bwletin Busnes

Sylwad	Nifer	Fel %
Gwerthfawrogi'r bwletin busnes	12	26.1%
Gwybodaeth yn amherthnasol	11	23.9%
Dim digon o wybodaeth ynddo	10	21.7%
Cyhoeddi yn rhy aml	4	8.7%
Ddim yn cael ei gyhoeddi yn amserol	4	8.7%

Ddim digon aml	2	4.3%
Ddim yn ymwybodol ohono	2	4.3%
Ddim yn ei dderbyn bellach	1	2.2%
Cyfanswm	**46**	**100.0%**

5. Buddsoddi a Bwriadau

5.1 Dulliau Talu

Gofynnwyd i'r busnesau pa ddull talu yr oeddynt eisiau eu cwsmeriaid ddefnyddio yn y dyfodol a'r rhesymau dros eu dewis. Roedd 52 (40.0%) o'r busnesau yn ffafrio trosglwyddiad banc fel dull, tra nad oedd gan 28 (21.5%) ddim opsiwn roeddynt yn ei ffafrio.

Roedd y busnesau wnaeth gynnig sylw yn nodi bod trosglwyddiadau banc a defnyddio arian parod yn well gan ei fod yn golygu llai o ffioedd gan y banc. Roeddynt hefyd yn dweud ei bod yn bwysig cadw arian parod mewn cymdeithas. Roedd y busnesau oedd yn ffafrio defnydd cerdyn banc/ffôn yn nodi ei fod yn hawdd ac yn syml i gwsmeriaid ei ddefnyddio gan nad oes llawer yn cario arian parod mwyach.

Ffigwr 11 : Dulliau talu yn y dyfodol

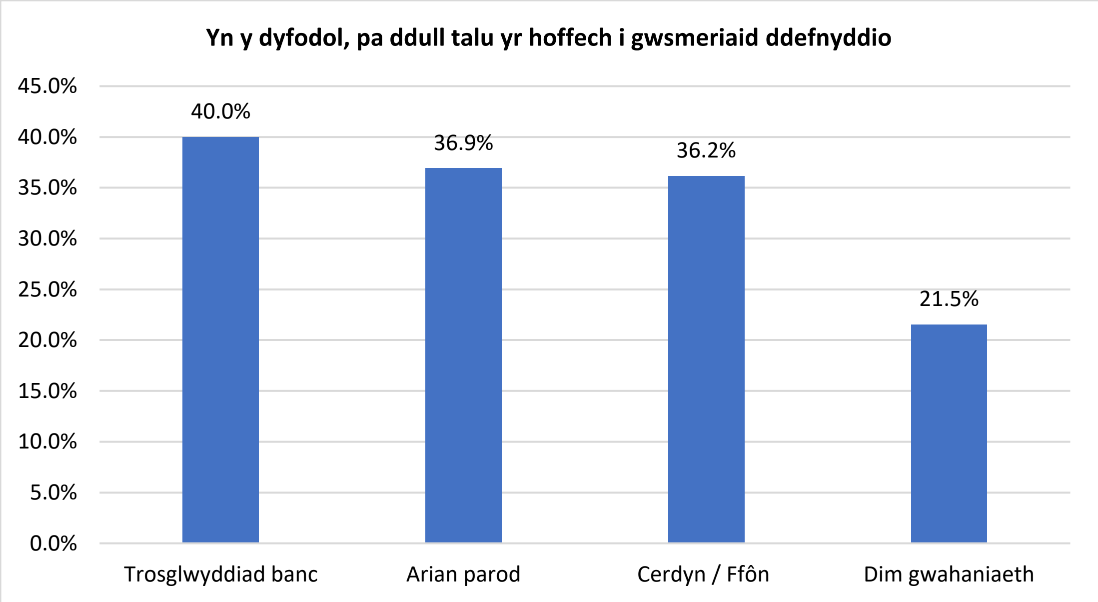

5.2 Buddsoddi yn y Busnes

Holwyd y busnesau "A oes unrhyw beth ar hyn o bryd yn eich atal rhag buddsoddi yn eich busnes?" a bu i 104 o'r busnesau gynnig sylwadau. O'r rhai atebodd dim ond 9 (7.7%) o'r busnesau oedd yn credu nad oedd ganddynt rwystr rhag buddsoddi. Roedd 27 (23.1%) o'r busnesau yn poeni am reoliadau newydd sydd yn cael effaith ar eu busnes.

Tabl 21 : Rhesymau atal busnesau fuddsoddi yn eu busnes

Sylwad	Nifer	Fel %
Cydymffurfio gyda rheoliadau newydd gan Llywodraeth Cymru / Cyngor Gwynedd	27	23.1%
Ansicrwydd dyfodol y busnes	16	13.7%

Diffyg llif arian	12	10.3%
Costau uchel i redeg y busnes	10	8.5%
Nac oes	9	7.7%
Llai o gwsmeriaid	9	7.7%
Methu/anodd cael caniatâd cynllunio	9	7.7%
Mynediad at adnodd ariannol	9	7.7%
Fy oedran	5	4.3%
Diffyg staff/sgiliau yn yr ardal	5	4.3%
Diffyg grantiau	4	3.4%
Wedi buddsoddi llynedd	2	1.7%

Holwyd hwy ymhellach ar be fuasent yn buddsoddi ynddo os byddai'r modd ganddynt i wneud. Bu i 98 wneud sylwad. Roedd 44 (44.9%) o'r busnesau am wneud gwelliannau i'w eiddo/adeiladau tra bod 20 (20.4%) am ehangu'r busnes unai drwy agor lleoliad/adeilad newydd neu drwy arallgyfeirio.

Tabl 22 : Pe byddech chi'n buddsoddi yn eich busnes, beth fyddech chi'n buddsoddi ynddo?

Sylwad	Nifer	Fel %
Cynnal a chadw adeiladau	44	44.9%
Ehangu'r busnes	20	20.4%
Offer newydd	15	15.3%
Gwella allyriadau carbon y busnes	13	13.3%
Mwy o staff	12	12.2%
Hyfforddi staff	9	9.2%
Technoleg	6	6.1%
Ail-leoli	5	5.1%
Marchnata	4	4.1%
Mwy o stoc	3	3.1%

5.3 Nod y Busnes yn y 12 mis nesaf

I'r cwestiwn "Beth yw eich nod ar gyfer y busnes dros y 12 mis nesaf?" bu i 56 (43.1%) o'r busnesau nodi mae eu nod oedd i dyfu'r busnes tra roedd 17 (13.1%) am gau y busnes i lawr oherwydd gwahanol resymau.

Tabl 23 : nod ar gyfer y busnes dros y 12 mis nesaf

Sylwad	Nifer	Fel %
I dyfu'r busnes	56	43.1%
I aros yr un fath	30	23.1%
I gau y busnes i lawr	17	13.1%
Parhau i fasnachu ond ar lefel lai	12	9.2%
Gallu goroesi	7	5.4%
Dibynnu ar yr hinsawdd economaidd	2	1.5%
Symud lleoliad o Wynedd	2	1.5%

Holwyd y busnesau "Beth ydych chi'n rhagweld fydd yn effeithio fwyaf ar eich busnes yn ystod y 12 mis nesaf?" Y pryder mwyaf gan y busnesau oedd costau byw a'r effaith mae hyn yn gael barodrwydd/gallu cwsmeriaid i wario. Roedd nifer o'r busnesau twristiaeth yn pryderu am effeithiau Erthygl 4 a threth twristiaeth yn cael eu gyflwyno ar eu busnesau hwy. Roedd 17 (18.1%) o'r busnesau yn poeni am gostau staffio i'r dyfodol, tra bod 11 (11.7%) o'r busnesau yn poeni am allu recriwtio staff newydd. Ceir rhestr gyflawn o'r pryderon yn Tabl 24 isod.

Tabl 24 : Beth ydych chi'n rhagweld fydd yn effeithio fwyaf ar eich busnes yn ystod y 12 mis nesaf?

Sylwad	**Nifer**	**Fel %**
Costau byw – pobl yn gwario llai	28	29.8%
Erthygl 4 / Rheoliadau cynllunio / Treth twristiaeth	22	23.4%
Costau staffio	17	18.1%
Methu recriwtio staff	11	11.7%
Trethi uchel	11	11.7%
Gallu denu ymwelwyr i'r ardal	11	11.7%
Niferoedd yn siopa ar y stryd fawr	11	11.7%
Costau ynni yn codi	9	9.6%
Diffyg dealltwriaeth gan y Cyngor	7	7.4%
Rheoliadau newydd	5	5.3%
Cael digon o fusnes dros misoedd y gaeaf	3	3.2%
Ymddeol	1	1.1%
Diffyg trafnidiaeth gyhoeddus	1	1.1%
Diffyg grantiau / cefnogaeth	1	1.1%
Methu buddsoddi yn y busnes	1	1.1%
Newidiadau mewn technoleg	1	1.1%

Casgliadau

O ran casgliadau, mae'r prif ddarganfyddiadau fel a ganlyn:

- Bu i 130 busnes ymateb i'r Arolwg Busnes.
- Roedd y busnesau yn cynrychioli amryw sector busnes, gyda'r gyfran uchaf o ymatebwyr oddi fewn i'r sector gwesty/llety.
- Roedd dros hanner y busnesau wedi eu sefydlu ar neu ar ôl y flwyddyn 2010.
- Roedd dros hanner y busnesau gyda throsiant blynyddol o lai na £100,000, tra bod gan 2 fusnes drosiant blynyddol o rheng £2m a £5m.
- Roedd 82% o'r busnesau yn rhai micro o ran maint gyda rhwng 1 a 9 o weithwyr. Ni fu i fusnes gyda mwy na 150 o weithwyr ymateb i'r arolwg.
- O'r holl weithwyr oedd yn gweithio i'r busnesau roedd 56% ohonynt yn weithwyr rhan amser. Roedd hyn yn amrywio ar draws sectorau gyda 87% o'r staff yn y sector gwerthu bwyda/neu diod yn staff rhan amser.
- Roedd 88 o'r busnesau atebodd yr arolwg yn talu'r cyflog byw gwirioneddol i'w gweithwyr.
- O ran recriwtio roedd 36% o'r busnesau wedi profi anhawster yn y flwyddyn ddiwethaf. Roedd diffyg profiad a sgiliau yn cael eu nodi fel y prif anhawster.
- O ran heriau roedd y busnesau yn eu hwynebu y prif her oedd cynnydd mewn prisiau ynni.
- Nid oedd tri chwarter y busnesau wedi derbyn cymorth gan y Tîm Cefnogi Busnes yng Nghyngor Gwynedd. O rhain y rheswm pennaf dros hyn oedd nad oedd y tîm yn cynnig cymorth perthnasol i'w busnes nhw.
- O ran derbyn cymorth gyda'r Iaith Gymraeg roedd 21 o'r busnesau yn dymuno cael cymorth gyda chyfieithu a marchnata yn y Gymraeg.
- Y ffordd fwyaf poblogaidd o dderbyn cymorth a chefnogaeth gan y busnesau oedd cymorth un i un mewn person. O ran amser roedd y busnesau yn ffafrio neilltuo rhwng 1 a 3 awr y mis ar gyfer hyn.
- Roedd 41% o'r busnesau yn hapus i'r Cyngor gysylltu gyda nhw i drafod cefnogaeth a chymorth sydd ar gael.
- "Facebook" oedd y cyfrwng cymdeithasol mwyaf poblogaidd gan y busnesau i hyrwyddo eu busnes.

- Roedd 63% o'r busnesau eisoes yn derbyn y bwletin busnes ac ar y cyfan roedd y busnesau yn gwerthfawrogi'r bwletin.

- O ran dull talu i'r dyfodol doedd gan 22% o'r busnesau ddim gwahaniaeth yn y dull, roedd 40% yn ffafrio trosglwyddiad banc, 37% yn ffafrio arian parod a 36% yn ffafrio cerdyn banc/ffôn.

- Dim ond 9 o'r busnesau nododd nad oedd ganddynt rwystr rhag buddsoddi yn eu busnes.

- Pe fyddai modd i'r busnesau fuddsoddi roedd 44 ohonynt am fuddsoddi y neu heiddo drwy gynnal a chadw'r a uwchraddio'r adeiladau.

- Roedd 43% o'r busnesau gyda'r nod o dyfu eu busnes dros y 12 mis nesaf, tra roedd 13% am gau y busnes i lawr.

- O ran beth fyddai yn effeithio ar eu busnesau fwyaf yn y 12 mis nesaf roedd 30% o'r busnesau yn credu byddai costau byw yn dylanwadu ar faint roedd cwsmeriaid yn gallu ei wario. O ran y busnesau gwesty/llety roedd Erthygl 4, rheoliadau cynllunio newydd a treth twristiaeth yn mynd i gael effaith ar eu busnesau.

Atodiad A – Heriau oherwydd lleoliad y busnes

Tabl i ddangos heriau oerwydd lleoliad y busnes:

Heriau	Nifer
Costau Cynnal a chadw eiddo yn cynyddu	39
Diffyg trafnidiaeth gyhoeddus	14
Angen gwella'r meysydd parcio a'u harwyddion	13
Fandaliaeth / Ymddygiad gwrthgymdeithasol / Problemau cyffuriau	11
Costau parcio yn rhy uchel	9
Cyngor / Y Parc Cenedlaethol yn cynnig dim cymorth	7
Diffyg cysylltiad rhyngrwyd / signal ffon	7
Diffyg biniau yn y pentrefi/trefi	5
Diffygion ym Mhrosiect Adfywio Bangor	5
Diffyg bwrlwm ar y stryd fawr	5
Busnesau ddim yn cefnogi eu gilydd	4
Problemau casglu sbwriel	4
Diffyg heddlu ar ein strydoedd	3
Prysurdeb y lonydd yn nhymor yr haf	2
Adeiladau ddim yn addas i bwrpas	2
Gormod o siopau elusen ar y stryd fawr	1
Diffyg pwyntiau gwefru ceir trydan	1
Wedi gorfod symud rhan o'r busnes o Gymru oherwydd costau	1
Angen mwy o arloesedd yn yr ardal	1

Atodiad B – Camau i gefnogi busnes

Camau	Nifer
Angen mwy o gefnogaeth ariannol	53
Gwell cysylltedd rhyngrwyd	24
Lleihau / peidio codi trethi busnes	21
System pennu treth busnes angen ei adolygu	8
Rheoliadau cynllunio angen eu adolygu	8
Angen gwell rhwydweithiau rhwng busnesau lleol	8
Y Cyngor i gefnogi'r diwydiant twristiaeth	7
Grantiau i fusnesau wella eu allyriadau carbon	7
Angen trawsnewid rhai o'r siopau gwag i fod yn eiddo preswyl	6
Mwy o gefnogaeth efo ceisiadau cynllunio	6
Caniatâd cynllunio ddim ond i rai mathau o siopau	5
Angen gwella isadeiledd yr ardal	5
Byddai llai o dreth busnes yn galluogi ni leihau prisiau i gwsmeriaid	4
Byddai llai o dreth busnes yn denu mwy o fusnesau i'r stryd fawr	4
Mwy o gymorth i adeiladau sydd yn rai rhestredig	4
Gwella cyflwr ein lonydd	4
Angen gwell signal ffôn	4
Meysydd parcio gwell / rhatach	3
Mwy o finiau / glanhau ein strydoedd	3
Llawer gormod o unedau mewn cyflwr gwael ar y stryd fawr	3
Gwella trafnidiaeth gyhoeddus	3
Grantiau sydd ddim yn ddibynnol dreth busnes	3
Canolfan Ymwelwyr	2
Peidio cyflwyno treth twristiaeth	2
Mwy o atyniadau i ymwelwyr	2
Gwell cysylltiadau teithio rhwng gogledd a de Cymru	2
Cymorth i fusnesau sy'n cael eu heffeithio gan waith e.e. gwaith ar ffyrdd, y Grid Cenedlaethol	2
Gwella Marina Pwllheli	2
Cael gwared â Pharc Cenedlaethol Eryri	1
Caniatáu cerbydau ar y stryd fawr	1
Croesawu Erthygl 4	1
Mwy o bwyntiau gwefru ar gyfer cerbydau trydan	1
Angen gwella mynediad i siopau e.e. rampiau	1
Mwy o gefnogaeth i hyrwyddo ein busnes	1
Llai o HMO's yn yr ardal	1
Angen cymorth ariannol i allu cynnig prentisiaethau	1

Atodiad C – Rhesymau dros newid yn nhrosiant y busnes

Cynnydd mewn trosiant	Nifer
Mwy o ymwelwyr i'r ardal	8
Codi prisiau	8
Gofyn uwch am y gwasanaeth	4
Gwell marchnata	2
Gweithio yn galed	2
Gwell cymorth ar ôl symud rhan o'r busnes dramor	1

Gostyngiad mewn trosiant	Nifer
Costau Byw - pobl gwario llai	21
Costau ychwanegol i gydymffurfio efo rheolau newydd	14
Gostyngiad yn y nifer ymwelwyr	13
Llai yn siopa ar y stryd fawr bellach	11
Ymwelwyr yn credu nad oes croeso iddynt bellach	10
Tywydd gwael	10
Dim digon o gymorth ariannol i fusnesau	3
Cynnydd mewn costau staffio	2
Problemau gyda ceisiadau cynllunio	1
Pobl leol ddim yn cefnogi busnesau lleol	1
Mwy o gystadleuaeth	1

Dim newid mewn trosiant	Nifer
Costau uwch yn balansio allan unrhyw gynnydd	9
Heb fod yn marchnata	2